

Βιτζότρατες παράκτιοι και Κορινθιακός

ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

Ερατεινή Φωκίδας

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Πρόσφατα έλαβα από τον κ. Γιώργο Παπαδημητρίου, επαγγελματία παράκτιο ψαρά από την Ερατεινή Φωκίδας, ένα κείμενο με παρατηρήσεις του σχετικά με τις βιτζότρατες και τα προβλήματα του Κορινθιακού κόλπου. Τις βιτζότρατες που καταργήθηκαν, όπως και τα πανέμορφα τρεχαντήρια που κατακρεουργήθηκαν σύμφωνα με τις νόρμες της ΕΕ. Καταθέτω το κείμενο στα "Αλιευτικά Νέα" και παρακαλώ το διευθυντή τους να το δημοσιεύσει, μαζί με αυτόν εδώ τον πρόλογο. Εκτιμώ την παρατηρητικότητα του κ. Παπαδημητρίου για τα συμβαίνοντα και στο βαθύ Κορινθιακό – όπου δουλεύει από παιδί –, τις εμπειρικές γνώσεις του από το περιβάλλον όπου βγάζει το ψωμί του, αλλά και τη μετριοφροσύνη με την οποία αντιμετωπίζει τα προβλήματα του κλάδου του. Ο κ. Παπαδημητρίου είναι καλός συζητητής. Δεν είναι ο τύπος του φωνακλά, σαν εκείνους τους περιφερόμενους Ξερόλες, που όχι μόνο ξέρουν τα πάντα, αλλά θεωρούν κι όλα τα πλούτη της θάλασσας δικά τους! Γνωρίζω πολλά χρόνια τον κ. Παπαδημητρίου, αλλά δεν τον άκουσα ποτέ να κομπορρημονεί ότι η θάλασσα γύρω είναι κληρονομιά του κι ότι αυτά που λέει αυτός είναι η μόνη Σοφία Ορθή. Όμως έχει μάτια και βλέπει και μυαλό που δουλεύει κι αναλύει κι είναι μετριοπαθής άνθρωπος, γιαυτό κι ο λόγος του έχει μεγαλύτερη αξία. Δείτε το κείμενο που μου εμπιστεύτηκε – που εγώ το ζηλεύω γιαυτό κι ήθελα πολύ τα νιάτα μου να τον είχα συνεργάτη – και πείτε μου αν βλέπετε πολλά τέτοια γραμμένα από την Καθιερωμένη και Καλοπληρωμένη Αυθεντία των πολυπληθών συμβούλων της κυρίας Επιτρόπου, αλλά και των Εγχωρίων Θεματοφυλάκων του Γραφείου και της Θεοποιημένης Ιεραρχίας ή των ΦανατικώνΥπερασπιστών της κάθε απειλούμενης ... Τριχωτής Παλαμίδας – που εγώ τους πάω Μόνο για τον Ιδεαλισμό τους κι όχι για τις κατά συνθήκη αφέλειες που λένε και γράφουν. Οι αναγνώστες που δεν απώλεσαν ούτε τις Γνώσεις τους – όποιες τους έμαθαν ή απέκτησαν μόνοι τους –, ούτε, κυρίως, τη Λογική τους, καλούνται μαζί με μένα – αν με θέλουν – να κρίνουμε το αποτέλεσμα των μέτρων που εισηγήθηκαν διάφοροι Εγχώριοι κι Εξωχώριοι Τέτοιοι, αν, δηλαδή, η «απαγόρευση της αλιείας ετούτου ή εκείνου» είχε ως θετικό αποτέλεσμα «αυτό και το άλλο». Όχι, τι λένε οι όποιοι Άλλοι ανά την υφήλιο. Κι αν αυτό ήταν πράγματι θετικό να βγούμε να το αποδεχτούμε όλοι και να το διαδώσουμε κι εμείς και να τους πούμε και μπράβο. Αλλιώς να βγουν και να λογοδοτήσουν εκείνοι! Τ' ακούτε αυτό οι Αιωνίως Διαμαρτυρόμενοι – συνήθως στο βρόντο; Μαζί σας για ένα χάπενινγκ στη Σμύρνη εναντίον της ασυδοσίας των τουρκικών αλιευτικών – κι ας φάμε ξύλο! Όχι μόνο ναυμαχίες 'εκ του ασφαλούς' στο Αιγαίο ή Τρίχες περί Δήθεν Αειφορίας, όταν το Αιγαίο στενάζει από τα απόβλητα του Ευξείνου και τους λαθρομετανάστες του Σουέζ.

Π. Σ. Οικονομίδης
Θεσσαλονίκη

Βιτζότρατες και παράκτιοι. Όπως είναι γνωστό, η αλιεία με βιτζότρατες έχει απαγορευτεί στην Ελληνική Επικράτεια με βάση απόφαση της ΕΕ. Η οποία, φυσικά δεν ισχύει για τις ακτές της Αλβανίας και της Τουρκίας. Η απαγόρευση ήρθε παρά τις προτάσεις του κλάδου να παραμείνει το ιστορικό αυτό εργαλείο και να περιοριστεί η δράση του σε ορισμένες περιοχές μόνο (καλάδες). Η πολιτική βούληση για τη συνέχιση της βιτζότρατας υπάρχει.. Και έχει γίνει πλέον εμφανής η αναγκαιότητα να δουλέψει αυτό το εργαλείο και να ξαναδώσει στον Έλληνα καταναλωτή φθηνό και φρέσκο μαριδάκι διατηρώντας έτσι την παράδοσή μας και τη διατροφική μας κουλτούρα. Νομίζω ότι η Ε.Ε. είναι πολύ μικρή για να απαγορεύσει ένα εργαλείο που ο Όμηρος το ονόμαζε ΠΑΝΑΓΡΑ και ο Πλούταρχος ΣΑΓΗΝΗ. Και η ευθύνη βαριά στους ώμους του όποιου Έλληνα συναινέσει σε αυτό και υπογράψει. Μπορούμε και πρέπει να σκεφτούμε έξυπνα. Τη δεκαετία του 1950-1960 η θάλασσα είχε αειφορία και οι όποιες αλιευτικές παραγωγές τότε ήταν από το περίσσειμα των ιχθυοαποθεμάτων. Τα είδη αυτά είναι κυρίως ψάρια που ζουν σε υφάλους και σε ρηχά νερά κοντά στην ακτή. Ας δούμε όμως σε ένα μικρό πίνακα με ποια και με πόσα αλιευτικά εργαλεία γίνονταν οι αλιευτικές προσπάθειες τη δεκαετία του 1950-1960 που είχε αειφορία και οι όποιες αλιευτικές παραγωγές τότε ήταν από το περίσσειμα των ιχθυοαποθεμάτων. Τα είδη αυτά είναι κυρίως ψάρια που ζουν σε υφάλους και σε ρηχά νερά κοντά στην ακτή. Ας δούμε όμως στον πίνακα με ποια και με πόσα αλιευτικά εργαλεία γίνονταν οι αλιευτικές προσπάθειες τη δεκαετία του 50-60 και με ποια σήμερα:

Δεκαετία 1950-1960	2013
Μία θάλασσα γεμάτη ψάρια	Μία θάλασσα ελλειμματική
2500 βιτζότρατες	260 βιτζότρατες
Στατικά δίκτυα: 30 φορές λιγότερα από σήμερα	Στατικά δίκτυα: 30 φορές περισσότερα από το 1950
2000 σκάφη αθλητικής αλιείας	96000 σκάφη αθλητικής αλιείας
350 μηχανότρατες	350 μηχανότρατες
350 Γρι Γρι	350 Γρι Γρι

Τα στοιχεία αυτά είναι από διάφορες έγκυρες πηγές (περιοδικά σχετικά με την αλιεία, στατιστικές και υπουργεία). Τα συμπεράσματά δικά σας.

Η Ελλάδα είναι μισή βουνό και ολόκληρη θάλασσα . Για τη θάλασσα θα μπορούσαμε να μιλάμε ώρες ή μέρες. Η παράκτια ζώνη νοσεί

και νοσεί γιατί έχει την ατυχία, θα έλεγα , να έρχεται σε άμεση επαφή με τον άνθρωπο και τις δραστηριότητές του, αλιευτικές και μη, χιλιάδες σκάφη (επαγγελματικά- ερασιτεχνικά), χιλιάδες πετονιές, ψαροντούφεκα, χταποδιέρες, συρτές αφρού, συρτές βυθού, δυναμίτες, χρήση ουσιών και η όποια μόλυνση ή ρύπανση εργοστασιακή ή οικιακή.

Ο βυθός έγινε ένα απέραντο νεκροταφείο στατικών διχτυών, παραγαδιών και μια απέραντη χωματερή πλαστικών νάιλον φιαλών και ό,τι βάλει ο νους μας. Μία Ελλάδα και μια Ε.Ε. που έχουν χάσει την μπάλα γιατί εστιάζουν κυρίως σε απαγορεύσεις συρόμενων και Γρι Γρι, δίνοντας σε μας τους παράκτιους το 100% των αλιευτικών πεδίων της χώρας προς αλιεία 24 ώρες το 24ωρο, 365 μέρες το χρόνο. Έλεος, ποιοι είμαστε εμείς οι παράκτιοι, οι φεουδάρχες των ελληνικών θαλασσών;... Θα μπορούσαμε να ψαρεύουμε όλο τον χρόνο, όχι όμως στο 100% της παράκτιας ζώνης αλλά στο 80%. Στο 20%, το οποίο θα απέδιδε καλύτερα να ήταν οι ακτογραμμές, με υφάλους ή πελαγικοί ύφαλοι που θα επιβαλλόταν μηδενική αλιευτική προσπάθεια από επαγγελματίες και ερασιτέχνες αλιείς. Η πρόταση είναι ο κάθε αλιευτικός σύλλογος στη χώρα να ορίσει μία ή δύο ή και τρεις ακτογραμμές (όχι μεγάλου μήκους και ανάλογα με το μήκος των ακτογραμμών που αναλογεί στην περιοχή τους). Και προτείνω μικρού μήκους για να μην είναι αναγκασμένος ο ψαράς να διανύσει μεγάλες αποστάσεις μέσα σε πιθανές φουρτούνες, καταναλώνοντας έτσι και υπέρογκα καύσιμα.

Απορρίψεις. Μεγάλη κουβέντα γίνεται και για τις απορρίψεις ψαριών στα σκάφη. Η πρόταση της Ε.Ε. είναι να παραδίδονται στα λιμάνια και να μην ξαναπεταχτούν στη θάλασσα. Νομίζω ότι το μέτρο όχι μόνο δεν έχει να προσφέρει κάτι καλό στη θάλασσα και στα ψάρια, αλλά απεναντίας θα στερήσει το 'έτοιμο φαγητό' από πολλά είδη ψαριών

και θαλασσοπουλιών, μειώνοντας έτσι περισσότερο τους πληθυσμούς τους και άντε πάλι από την αρχή με νέα μέτρα για την αντιμετώπιση της κατάστασης στους στοχοποιημένους αλιείς. Προσφέροντας όμως δωρεάν πρώτη ύλη για ιχθυοτροφές, μήπως αυτός είναι ο στόχος; Και γιατί στην πλάτη των αλιέων και αυτό; Δεν είμαστε αποδιοπομπαίοι τράγοι, μαθητές του Χριστού ήταν οι προγονοί μας , αλιείς.

Όσο όμως θα μπορούσαμε να μιλάμε για τη θάλασσα, ώρες ολόκληρες, τόσο μεγάλες δυνατότητες έχει το θαλάσσιο οικοσύστημα να προσαρμόζεται, να αντιδράει και να αμύνεται άλλοτε στις ανθρώπινες παρεμβάσεις και άλλοτε στις φυσικές χρονικές αλλαγές, οι οποίες πολλές φορές αλλάζουν το τοπίο και προς το καλό ή προς το κακό. Θα σας αναφέρω ένα περιστατικό που βιώσαμε όλοι οι ψαράδες στον Κορινθιακό κόλπο προ δεκαπενταετίας περίπου:

Πλαγκτόν στον Κορινθιακό. Ήταν Μάιος μήνας και το εποχιακό πλαγκτόν τη χρονιά αυτήν έκανε την εμφάνισή του όπως πάντα, αλλά με μεγαλύτερη από την συνηθισμένη ταχύτητα παραγωγής του και μέρα με τη μέρα φούντωνε ώσπου απέκτησε μία πρωτοφανή πυκνότητα που όχι μόνο η χρήση των διχτυών ήταν αδύνατη ακόμη και σε ρηχά νερά αλλά και το ίδιο το πλαγκτόν φαινόταν ευδιάκριτα με γυμνό μάτι πλέον, υπό την μορφή πυκνών νεφών ζελέ ή κόλας. Αρχές Αυγούστου το πλαγκτόν έκλεισε τον κύκλο του και επικάθησε στον βυθό υπό δια-

φορετική μορφή. Από χωματί χρώμα που ήταν έγινε γκρίζο και μαύρο, με κάτι περιέργες ίνες. Από άοσμο έγινε δύσοσμο και στη συνέχεια βρωμερό. Στις 100-150-200 οργιές βάθος που ρίχναμε τα δίχτυα μας, το στρώμα αυτό πρέπει να είχε πολύ μεγάλο ύψος (ίσως και 12 και 15 μέτρα) γιατί τα οστρακοειδή των νερών αυτών προφανώς από έλλειψη οξυγόνου πέθαναν, κάποια ολοσχερώς και κάποια άλλα στο 90% και ίσως στο 99%. Ενώ τα δίχτυα μας έφερναν μερικές πεθαμένες γαρίδες και καραβίδες επάνω σε μορφή προχωρημένης σήψης (φοβερή βρώμα). Από γαρίδες και καραβίδες νομίζω έμεινε ζωντανό όχι πάνω από 2-3%. Και αυτό το είδαμε τον χειμώνα, όταν η σακάδα (=το αλίευμα του σάκου) της μηχανότρατας από 200 κιλά που ήταν έγινε 3 ή 5 κιλά. Ένα είδος κάβουρα (πεντανόστημος), που το σώμα του χωρίς τα πόδια ήταν σαν τη μισή παλάμη μας, εξαφανίστηκε εντελώς. Αυτός ζούσε σε βάθη 150-250 οργιές και δεκαπέντε χρόνια τώρα δεν αλιεύτηκε ούτε ένας. Το μεγαλύτερο θέαμα θνησιμότητας όμως ήταν ένα μικρό όστρακο, γυαλιστερό, με χρώμα άσπρο και μέγεθος ίσως μικρότερο από το κέρμα του ενός λεπτού του ευρώ. Αυτό το μυδάκι, ας το πούμε έτσι, πεθαμένο και ανοικτό πλέον χωρίς κρέας μόνο το κέλυφος, πιανόταν στην κλωστή των ματιών του διχτυού σε συχνότητα ίσως και 50 ή 100 μυδάκια στην κάθε οργιά διχτυού που σηκώναμε. Οι ψαράδες τρομάξαμε, νομίσσαμε ότι η γαρίδα και η καραβίδα θα κάνουν δεκαετία για να ανακάμψουν. Πολύ λίγα όμως γνωρίζουμε για τους μηχανι-

σμούς της θάλασσας. Ευτυχώς διαψευστήκαμε διότι την επόμενη χρονιά γέμισε ο Κορινθιακός κόλπος γόνο γαρίδας και καραβίδας, και την μεθεπόμενη χρονιά ήταν σε εμπορικό μέγεθος. Προσπαθώντας να βρω μια απάντηση ή μία εξήγηση στο τρομερό αυτό φαινόμενο, πέρασε από το μυαλό μου μία σκέψη. «Και αν το μικρό μυδάκι που πέθανε μαζικά ζούσε παρασιτικά στα αυγά της γαρίδας και της καραβίδας;» Ίσως μόνο έτσι το 2-3% των γαρίδων που έμεινε δημιούργησε την επόμενη χρονιά υπέρ πληρότητα στον κόλπο. Μία σκέψη ήταν μόνο όμως, μην κάνω τον τρελό επιστήμονα. Μία σκέψη επάνω σε μια παρατήρηση.

Με αφορμή τα παραπάνω θα ήθελα να σας πω τη φτωχή μου γνώμη για μια λέξη που τη χρησιμοποιούν συχνά για τη θάλασσα πολλοί απλοί και μη άνθρωποι. Η λέξη είναι καταστροφή και τη χρησιμοποιούν κατά κόρο και οι Μ.Κ.Ο. Ησυχάστε, ηρεμήστε, έχουμε ακόμη πολύ δρόμο μπροστά μέχρι την καταστροφή, και αυτή δεν θα έρθει με μεταφορικό μέσον τα διάφορα είδη αλιείας, ούτε καν με τον δυναμίτη (δεν εγκρίνω τη χρήση του). Θα έρθει απ' αυτό που κατεβάζουν τα ποτάμια, απ' αυτό που ξερνούν τα διάφορα ανά τον κόσμο φουγάρα, απ' αυτά που κυκλοφορούν στην ατμόσφαιρα και όλα μαζί καταλήγουν στη θάλασσα, στο βυθό.

Θα κλείσω με αυτό που νομίζω ότι προέχει. ΕΧΟΥΜΕ ΚΟΥΡΑΣΕΙ ΠΟΛΥ ΤΗΝ ΠΑΡΑΚΤΙΑ ΖΩΝΗ. 96000 σκάφη αθλητικής αλιείας και 16000 σκάφη επαγγελματικής αλιείας